

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ศึกษาการเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส กรณีศึกษา : พนักงานเอกชนที่ทำงานในเขตลุ่มพินี

ปภาวรินทร์ คชหิรัญ*

อาจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาการเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ของคู่สมรสและเพื่อศึกษาว่าความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของคู่สมรสและปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ รวมถึงช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาจาก พนักงานเอกชนที่เป็นสมรสแล้วในเขตลุ่มพินี จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างพบว่างานวิจัยนี้ต้องมีกลุ่มตัวอย่าง 385 ตัวอย่าง แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 390 ราย งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Multiple Regression Analysis เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลจากการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ของคู่สมรสที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์กันสำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสที่มีความแตกต่างกันนั้น ก็ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้แตกต่างกันและมีความสัมพันธ์กัน สุดท้ายช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสแตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์กัน

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก

1. บทนำ

จากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน ประสบปัญหาต่างๆมากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองที่เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายมีการเดินขบวนอีกทั้งยังมีการยึดอำนาจการปกครองจากทางคณะรักษาความสงบ ประเทศไทยในสถานะการณ์เช่นนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องเร่งฟื้นฟูประเทศ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นแก่นานาชาติ รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องหาเงินทุนเพื่อนำมาใช้เป็นงบประมาณในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งแหล่งรายได้หลักของรัฐบาลคือการจัดเก็บภาษี ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ในอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังของแผ่นดินก็คือ กระทรวงการคลัง ซึ่งจัดเก็บภาษีจาก 3 กลุ่มภารกิจด้านรายได้ ซึ่งประกอบไปด้วย 1.กรมศุลกากร ที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีศุลกากรขาเข้า-ขาออก และค่าธรรมเนียมต่างๆ 2.กรมสรรพสามิต มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภทที่มีการควบคุม เช่น สุรกายาสสูบ เป็นต้น 3.กรมสรรพากร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บภาษีให้แก่ภาครัฐ เพื่อเป็นรายได้หลักในการพัฒนาประเทศ (ดร.ศศิกันต์ จิตุปา, 2557) ภาษีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดาทั่วไปมากที่สุดคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นภาษีทางตรงซึ่งไม่สามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือกรมสรรพากร โดยเก็บจากฐานรายได้และฐานการบริโภคภายในประเทศ ตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ถึงแม้ว่ากรมสรรพากรจะมีนโยบายการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้มีเงินได้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำความเข้าใจในเรื่องของการยื่นแบบแสดงรายการในการชำระภาษี มีบริการในการถามตอบ ต่อผู้ที่มีความสงสัยด้วยระบบโทรศัพท์อัตโนมัติ ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ แต่เนื่องจากทางกรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อกำหนด สิทธิประโยชน์ตลอดเวลาหรือแม้กระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงอัตรารายได้ในการเสียภาษี เพราะฉะนั้นการสื่อสารที่มีอยู่จึงอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงประชาชนทุกคนได้ทราบ จึงยังคงมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่ทราบวิธีการคำนวณ วิธีการยื่นแบบแสดงรายการหรือแม้กระทั่งไม่ทราบว่าตนเองนั้นจะต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถึงแม้ว่าตนเองจะรายได้ไม่ถึงตามอัตราที่กำหนดว่าจะต้องเสียภาษีก็ตาม หรืออาจจะไม่ทราบสิทธิประโยชน์ในบางประการที่ทางกรมสรรพากรได้กำหนดไว้ให้เพื่อลดภาระในการเสียภาษี จึงทำให้ประชาชนที่เสียภาษีไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ตนเองควรได้รับตามสมควร รวมถึงคู่สมรส ที่กรมสรรพากรนั้นได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภริยาใหม่ ออกโดยกรมสรรพากร ณ วันที่ 14 มกราคม 2556 ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติ จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีเงินได้จากคู่สมรสนั้น เนื่องจากในอดีต ผู้เป็นสามีถือว่าเป็นช่างทำหน้าที่ในการทำงานหาเงินเลี้ยงดูครอบครัว ส่วนภริยามีหน้าที่ทำงานบ้านดูแลลูก หน้าที่ในการทำงานหารายได้หลักจึงตกอยู่ที่สามี การจัดเก็บภาษีในสมัยก่อนกรมสรรพากรจึงเน้นจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากทางสามี กล่าวคือ จากเดิม ตามมาตรา 57 ตรี และ มาตรา 57 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ได้มีการระบุเอาไว้ว่าเงินได้ของภริยาให้ถือว่าเป็นเงินได้ของสามี โดยเว้นแต่เงินได้ประเภทเงินเดือน ตามมาตรา 40(1)

เท่านั้นที่ให้สิทธิภรรยาในการแยกยื่นเป็นเงินได้ของตัวเอง ซึ่งต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 17/2555 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 ว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีภริยา ตามมาตรา 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ถือเป็นการจำกัดสิทธิของสามี และภริยาในการยื่นรายการและเสียภาษี ถือว่าไม่ส่งเสริมความเสมอภาคของชายและหญิงจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญเนื่องจากรัฐธรรมนูญนั้นถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ หากบทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแล้วบทบัญญัตินั้น ๆ เป็นอันใช้บังคับมิได้ ซึ่งตามมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บทบัญญัติตามมาตรา 57 ตรีและมาตรา 57 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ก็ได้บัญญัติว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 6 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กรมสรรพากรจึงได้ออกคำชี้แจงกรมสรรพากร เรื่องแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภริยา (ฉบับที่ 2) โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บภาษีเงินได้จากสามีและภริยาขึ้นใหม่ ให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่ยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากกันและแบ่งเงินได้พึงประเมินที่สามีและภริยาทำร่วมกัน หรือสามีและภริยาจะตกลงเลือกยื่นรายการและเสียภาษีรวมกันก็ได้ โดยกรมสรรพากรให้หลักการเอาไว้ว่า “การเก็บภาษีเงินได้จากสามีและภริยาสำหรับปี 2556 เป็นต้นไปนั้น “มิให้” ถือเงินได้พึงประเมินของภริยาเป็นเงินได้ของสามี” (TaxBugnoms,online,2557)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้ทำการวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเรียนรู้ ความเข้าใจและปัจจัยที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจของคู่สามีภริยาในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยผู้ทำการวิจัย ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของพนักงานออฟฟิศที่ทำงานอยู่ในเขตลุมพินี โดยจะศึกษาว่าพวกเขาเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสมากน้อยเพียงใด และปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านภาษีใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส เพื่อนำข้อมูลที่ศึกษาได้มาเป็นแนวทางแก่กรมสรรพากรผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้เสียภาษีเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ตัวเองได้รับมากขึ้นประชาชนจะได้เสียภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเพื่อเอาไว้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้เสียภาษีนำไปศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจแยกยื่นและยื่นรวมภาษีสำหรับคู่สามีภรรยาเพื่อใช้ในการวางแผนภาษีต่อไปในอนาคต โดยสุ่มตัวอย่างจากพนักงานเอกชน ในเขตลุมพินี

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาว่าการเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ภาษี ได้แก่ มีบุตร มีประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้บ้าน มีบิดามารดาที่อายุเกิน 60 ปีที่ไม่มีรายได้ คู่สมรสไม่มีรายได้ เลี้ยงดูผู้พิการที่ไม่มีรายได้ การศึกษาบุตร ฯลฯ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นภาษีหรือรวมยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส

2.3 เพื่อศึกษาว่าการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีแบบออนไลน์กับการยื่นแบบแสดงรายการโดยตรงกับกรมสรรพากรเขตพื้นที่นั้น มีผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสหรือไม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยศึกษาวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างคือพนักงานเอกชน เขตลุมพินี ที่สมรสแล้ว การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรของ คอแครน (Cochran, 1953 อ้างอิงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้จำนวน 384 คน เพื่อให้ได้ระดับความแม่นยำ ระดับความเชื่อมั่นในการประมาณค่า ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึง การเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส โดยผู้ทำการวิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม (Personal Factors) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ สถานะสมรส รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเสียภาษี

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินระดับการเรียนรู้และความเข้าใจเรื่อง สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการเสียภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดในการเสียภาษีเงินได้ของคู่สมรส

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลต่อการตัดสินใจแยกยื่นของคู่สมรส

ส่วนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open-form) ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ขั้นตอนในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอบถามความคิดเห็นจากคณาจารย์ และสร้างแบบสอบถามจากโครงสร้างกรอบแนวความคิด เกี่ยวกับการเรียนรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคณาจารย์ และปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการ แยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้ของคณาจารย์

ผู้วิจัยดำเนินการควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำแบบสอบถามไปทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และครอบคลุมองค์ประกอบของตัวแปรอย่างครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหลังจากที่เก็บข้อมูลเสร็จ ทางผู้วิจัยจะทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability of Test) ของแบบสอบถาม โดยจะมีการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาทดสอบหาค่าความเชื่อถือ โดยวิธีการ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของ Cronbach's Alpha ซึ่งมีเกณฑ์ตัดสินว่าถ้าค่าความเชื่อถือ อยู่ที่ระดับมากกว่า 0.7 ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือ (สรายุทธ กั้นหลง, 2555)

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเปลี่ยนเป็น รหัสตัวเลข (Code) แล้วบันทึกลงในโปรแกรม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตาม รูปแบบการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ ข้อมูลในรูปแบบของการบรรยาย โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบาย ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แตกต่างจากค่ากลางมากน้อยเพียงใด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติเชิงอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปยังข้อมูลประชากร โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น การประมาณค่าพารามิเตอร์ การทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ (Chi Square) เพื่อ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานระหว่างช่องทางการยื่นแบบ แสดงรายการเสียภาษีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาของคณาจารย์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis) ใช้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรต้นแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปร ตามหนึ่งตัว โดยในงานวิจัยงานนี้ตัวแปรต้นได้แก่ 1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทาง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคณาจารย์ 2. ช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี โดยยื่นแบบ

ผ่านช่องทางออนไลน์กับยื่นแบบโดยตรงกับสรรพากรเขตพื้นที่ 3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้ของคู่สมรส

จากการทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยบูรณาการกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้อง 2 ตัวแปรคือ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 การเรียนรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ได้แก่ มีบุตร มีประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้บ้าน มีบิดามารดาที่อายุเกิน 60 ปีที่ไม่มีรายได้ คู่สมรสไม่มีรายได้ เลี้ยงดูผู้พิการที่ไม่มีรายได้ การศึกษาบุตร

1.3 ช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี คือ การยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านช่องทางออนไลน์ หรือการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีผ่านกรมสรรพากรเขตพื้นที่โดยตรง 2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการเรียนรู้และความเข้าใจและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้น

4.1 สรุปผลการวิจัยการเรียนรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้และคิดว่าจะศึกษาเรื่องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพิ่มเติม

4.2 สรุปผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน

4.2.1 ความรู้ความเข้าใจส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ มีทั้งสิ้น 6 เรื่อง จากทั้งหมด 19 เรื่อง ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้ของคู่สมรส ได้แก่

1) ความรู้เรื่องคู่สมรสมีสิทธิ์ที่จะแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ทั้งหมดรายได้กับคู่สมรส

2) ผู้ยื่นแบบเสียภาษีมีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของผู้สมรสได้ตามที่จ่ายจริง

3) ผู้มีเงินได้ที่เลี้ยงดูอุปการะผู้พิการสามารถลดหย่อนภาษีได้ 60,000 บาท สำหรับตัวเอง และถ้าผู้สมรสที่ไม่มีเงินได้แต่เลี้ยงดูอุปการะผู้พิการอีก 1 คน ผู้มีเงินได้สามารถใช้สิทธิ์หักค่าลดหย่อนของผู้สมรสที่ไม่มีเงินได้รวมเป็น 120,000 บาท

4) ผู้สมรสสามารถเลือกยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีร่วมกับบางส่วนได้

5) ผู้ยื่นแบบเสียภาษีสามารถใช้สิทธิ์หักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตของผู้สมรสรวมกับของตนเองได้ ไม่เกิน 200,000 บาท

6) ความรู้ความเข้าใจเรื่องผู้ยื่นแบบเสียภาษีสามารถใช้สิทธิ์หักลดหย่อนเงินประกันสังคมของผู้สมรสได้ตามที่จ่ายจริง

4.2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรสแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษี 4 เรื่อง จากทั้งสิ้น 10 เรื่อง ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้ของผู้สมรส ได้แก่

1) การที่ผู้สมรสมีค่าลดหย่อนบุตร

2) ค่าลดหย่อนในการกองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)

3) ค่าลดหย่อนในการเลี้ยงดูอุปการะผู้พิการ

4) ค่าลดหย่อนในการอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

4.2.3 การยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีผ่านช่องทางออนไลน์กับการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีโดย ตรงที่กรมสรรพากรเขตพื้นที่ ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรสแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรส ซึ่งสรุปได้ว่าช่องทางในการยื่นแสดงแบบรายการเสียภาษีต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรส

5. การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรส มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.1 การเรียนรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรสแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คู่สมรสที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่างกันจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีของผู้สมรสแตกต่างกัน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมของผู้สมรสมากที่สุด คือ

- 1) ความรู้เรื่องคู่สมรสมีสิทธิ์ที่จะแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ทุกหมวดรายได้กับคู่สมรส
- 2) ยื่นแบบเสียภาษีมีสิทธิ์หักค่าลดหย่อนเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของผู้สมรสได้ตามที่จ่ายจริง
- 3) ผู้มีเงินได้ที่เลี้ยงดูอุปการะผู้พิการสามารถลดหย่อนภาษีได้ 60,000 บาทสำหรับตัวเอง และถ้าคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้แต่เลี้ยงดูอุปการะผู้พิการอีก 1 คน ผู้มีเงินได้สามารถใช้สิทธิ์หักค่าลดหย่อนของผู้สมรสที่ไม่มีเงินได้รวมเป็น 120,000 บาท
- 4) คู่สมรสสามารถเลือกยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีรวมกับบางส่วนได้
- 5) ผู้ยื่นแบบเสียภาษีสามารถใช้สิทธิ์หักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตของผู้สมรสรวมกับของตนเองได้ ไม่เกิน 200,000 บาท และ
- 6) ความรู้ความเข้าใจเรื่องผู้ยื่นแบบเสียภาษีสามารถใช้สิทธิ์หักลดหย่อนเงินประกันสังคมของผู้สมรสได้ตามที่จ่ายจริง

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ถ้าคู่สมรสมีความรู้ในเรื่องทั้ง 6 เรื่องดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลต่อการตัดสินใจแยกยื่นหรือยื่นรวมมากกว่าความรู้ในเรื่องสิทธิประโยชน์เรื่องอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาทิป อ่อนหวาน (2553) ว่าด้วยเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรม ซึ่งชนาทิป ได้ทำการซึ่งศึกษาว่าความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อขายคาร์บอนของผู้บริโภค และผลการวิเคราะห์พบว่า ความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อขายคาร์บอนด้านการซื้อขายคาร์บอนในอนาคต ด้านการแนะนำให้ผู้ที่รู้จักซื้อขายคาร์บอนและด้านการซื้อขายคาร์บอนถึงแม้มีสินค้าประเภทเดียวกันวางจำหน่ายต่างกัน แสดงให้เห็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องใด ๆ ก็ตามจะส่งผลให้ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น มีการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ รายละเอียดที่เกิดจากการสังเกต การศึกษา ประสบการณ์ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังส่งผลให้สามารถตัดสินใจในการกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับความรู้นั้น ๆ

5.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้สมรสแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คู่สมรสที่มีสิทธิประโยชน์แตกต่างกันจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน สิทธิประโยชน์ที่คู่สมรสให้ความสนใจและส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมมากที่สุด 4 สิทธิประโยชน์ ได้แก่

- 1) ค่าลดหย่อนบุตร
- 2) ค่าลดหย่อนในการกองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)
- 3) ค่าลดหย่อนในการเลี้ยงดูอุปการะผู้พิการ
- 4) ค่าลดหย่อนในการอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

แสดงให้เห็นว่า ถ้าคู่สมรสมีสิทธิประโยชน์ 4 สิทธิประโยชน์นี้ จะส่งผลต่อการตัดสินใจแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตัวอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นภลัย เทพชาว (2550) ที่ทำการศึกษาความต้องการของผู้เสียภาษีต่อการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากผลศึกษาได้พบว่า ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกิดจากรายจ่ายเพื่อการออมหรือการลงทุน โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความต้องการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับมากในการใช้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ในทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการที่ผู้เสียภาษีต้องการสิทธิประโยชน์ทางด้านรายจ่ายเพื่อการออม สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร พรพัฒนกุลทล (2553) ที่ได้ศึกษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นแรงจูงใจในการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนหุ้นระยะยาว และผลการศึกษาของจิราพรก็พบว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนหุ้นระยะยาวเป็นแรงจูงใจค่อนข้างปานกลางจนไปถึงค่อนข้างต่ำในการที่เป็นปัจจัยในการลงทุนเมื่อเทียบกับผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างอื่นแต่จะเห็นสัดส่วนในการลงทุนในช่วงเดือนธันวาคมค่อนข้างมากกว่าเดือนอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า การที่สัดส่วนในการลงทุนในเดือนธันวาคมไม่เป็นผลจากอัตราผลตอบแทนแต่เป็นจากการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากการนำเงินลงทุนไปหักลดหย่อนภาษี

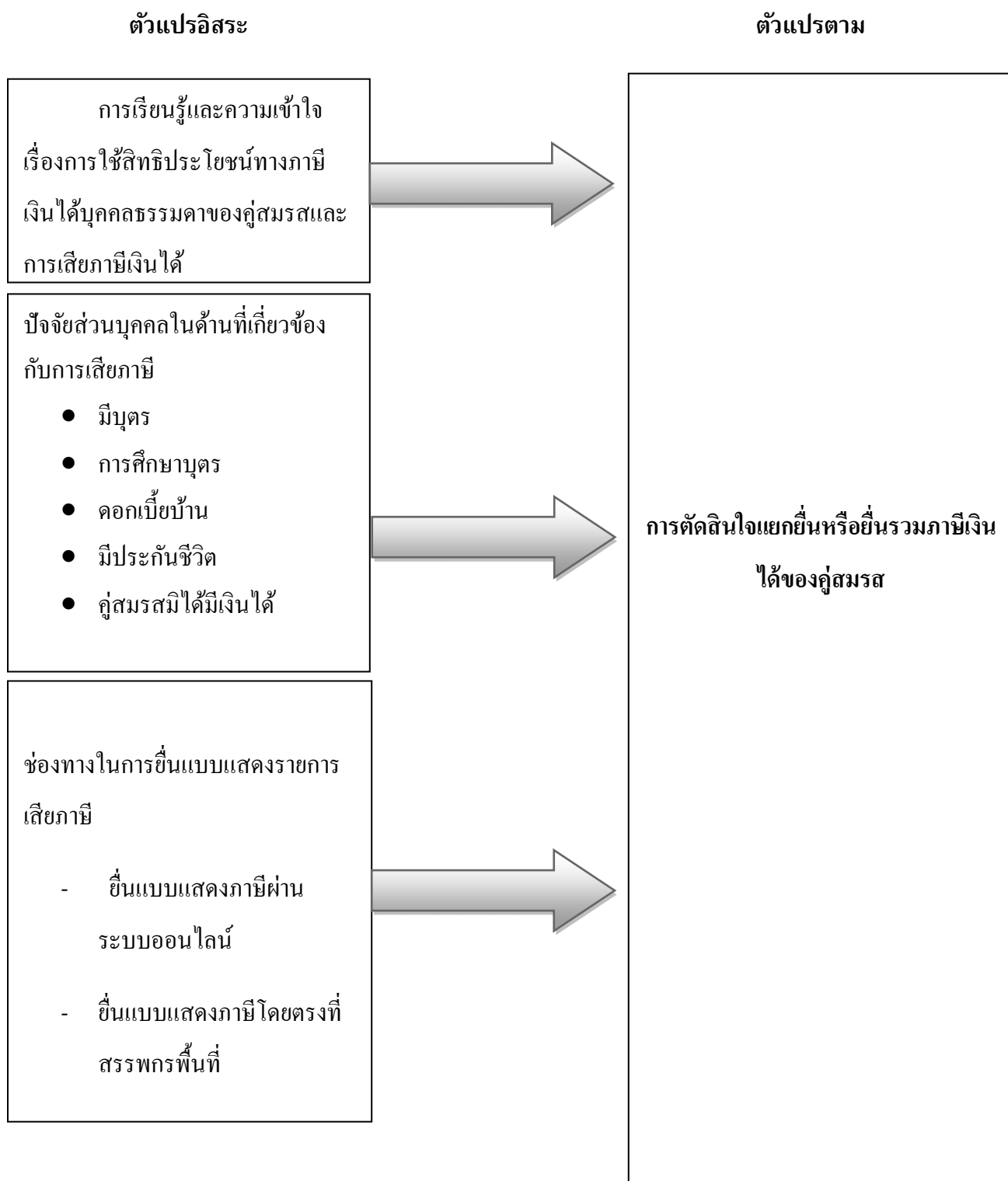
จากการนำเงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและกองทุนหุ้นระยะยาวเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีนำเงินมาหักลดหย่อนภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของวรายศ จตุพรยิ่งยง (2552) ที่ศึกษาทัศนคติของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ในการลงทุนเพื่อหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การศึกษาก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี 2550 ที่อัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 10 จากฐานภาษีเงินได้หลังหักค่าลดหย่อน และการลงทุนเพื่อการหักค่าลดหย่อน โดยการลงทุนในเบี้ยประกันชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อนภาษีและมีมูลค่าในการลงทุน ต่ำกว่า 100,000 บาท และส่วนใหญ่ตัดสินใจลงทุนด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีของบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุนในหุ้นระยะยาว หรือทำประกันชีวิต ก็เพื่อหวังผลในเรื่องการลดหย่อนภาษี

และจากงานวิจัยก็จะพบว่าบุคคลที่เสียภาษีต้องการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในการออม แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีก็จะส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส เช่นกัน กล่าวคือ คู่สมรสก่อนที่จะทำการเสียภาษีหรือตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมนั้นจะต้องนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีของทั้งคู่นำมาคำนวณรวมกับเพื่อหาจุดที่คิดว่า จะสามารถเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้น้อยที่สุด และสามารถใช้อัตราประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้มากที่สุด

5.3 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออนไลน์และยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีโดยตรงที่กรมสรรพากรเขตพื้นที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ช่องทางกรยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยช่องทางออนไลน์หรือผ่านกรมสรรพากรเขตพื้นที่โดยตรงนั้น ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส ซึ่งสอดคล้องไปทางเดียวกันกับงานวิจัยของ แววศรี นันทกนก (2551) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกช่องทางกรยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยผลของการศึกษาพบว่า การเลือกใช้ช่องทางกรยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีในจังหวัดพะเยา เลือกสถานที่ยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางกรยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีที่ผู้เสียภาษีให้ความสำคัญมากที่สุด คือ สะดวกสบายในการยื่นแบบแสดงรายการ ประหยัดเวลาย่างต่อการคำนวณภาษี ไม่มีค่าใช้จ่ายในเรื่องกรใช้บริการไม่ต้องแนบเอกสารประกอบการยื่นแบบ มีโปรแกรมช่วยตรวจสอบหากมีข้อมูลผิดพลาด ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่าคู่สมรสที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการยื่นแบบผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตจะง่ายต่อการคำนวณภาษีเงินได้ของตนเองและคู่สมรส สามารถวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้นว่าจะแยกยื่นหรือยื่นรวมแบบแสดงรายการภาษีเงินได้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร.(2557).คำชี้แจงกรมสรรพากร เรื่องแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงิน
ได้บุคคลธรรมดาจากสามีภริยา (ออนไลน์).แหล่งที่มา:
<<http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/download/RD-husband-wife-56.pdf>>,
[สืบค้นเมื่อ: 8 พฤษภาคม 2557].
- ชนาธิป อ่อนหวาน.(2553). ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการ
ซื้อสินค้าที่มีฉลากคาร์บอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สรายุทธ กันหลง (2555).การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Cronbach's alpha
(ออนไลน์) แหล่งที่มา :<
<http://www.ipernity.com/blog/248956/424773>>,[สืบค้นเมื่อ:24 พฤษภาคม
2558].
- นภลัย เทพขาว.(2550).ความต้องการของผู้เสียภาษีต่อการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาในอำเภอเมืองเชียงใหม่.สารนิพนธ์ปริญญาบัณฑิตรัฐศาสตรบัณฑิตสาขาการ
บัญชี.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์.
อุบลราชธานี :สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, (2553).การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.กรุงเทพฯ: ห้าง
หุ้นส่วนสามัญ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี
- แววศรี นันทกนก.(2551).การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการยื่นแบบแสดง
รายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา:กรณีศึกษาจังหวัดพะเยา.กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สรายุทธ กันหลง (2555).การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Cronbach's alpha(
ออนไลน์)แหล่งที่มา:< <http://www.ipernity.com/blog/248956/424773>>,[สืบค้น
เมื่อ:24 พฤษภาคม 2558].
- ศศิการต์ จัตูปา.(2557).การบริหารจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร,วารสารนักบริหาร
34(1), 40-50. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550).กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุ
สภา.
- Taxbugnoms. (2556).สามีภรรยากับการเสียภาษีสำหรับปี 2555(ออนไลน์).แหล่งที่มา:
< <http://tax.bugnoms.com/update-couple-personal-tax-2013/>>,[สืบค้นเมื่อ:12
พฤษภาคม 2557].